

JAANIPÄIVÄ

Eez Jaanipäivää üüzenä
vetti poigad suurõ lohankaa,
nossi riuguka puu ladvaa,
põlõtti süämmess,
ja nõizõb põlõma.
Ümber puut nõisti tanttsima
tüttäred ja poigad,
laulhtaama, jooma vina.
Perää tanttsiä meni taloa möö,
ja nõisti koirutta tetsemä.
Tšelle mitä pani akkunala,
ülle suuri tšivi, tšelle adra,
tšelle rattaad nossi katole.

ÄÄD

Kõm päivä ääd piti.
Tuli noriko suku.
Laulõ, tanttsi. Kahs sukua.
Siiz meni kaivolõ.
Vetti kaivoss pangõka vettä.
Pani ženihallõ ja noorikkolõ
pangõ veka.
Ned lõõti jalgaka.
Siiz meni kotoo.
Issuuz kõik suku lavva tagaa.
Noorikko antõ lahjoa,
kõikkiisõ antõ lahjod.
Siiz nõisi noorikko
lakaizõma luvvaka silta.
Suku viskõ rahaa sillale.
Siiz taaz issuuz suku lavva tagaa.
Alkõ potšitta sukkua.

SZENT IVÁN-NAP

Szent Iván-nap előtti éjjel
elhúztak a fiúk egy nagy dézsát,
felemelték rúddal egy fa csúcsára,
meggyújtották a belsejét,
és az elkezdett égni.
A fa körül elkezdtek táncolni
a lányok és a fiúk,
énekeltek, pálinkát ittak.
Tánc után mentek végig a tanyákon,
és elkezdtek tréfát üzni.
Kinek mit tettek az ablakába,
egynek nagy követ, kinek faekét,
kinek kordét emeltek fel a házára.

LAKODALOM

A lakodalom három napig tartott.
Eljött a menyasszony rokonsága.
Daloltak, táncoltak. A két rokonság.
Azután a kúthoz mentek.
Vödörrel vizet húztak a kútból.
A vőlegénynek és a menyasszonynak
adták a vízzel teli vödört.
Ők fellökték a lábukkal.
Azután bementek a házba.
Mindegyik rokonság asztal mögé ült.
A menyasszony ajándékot adott,
mindenkinek adott ajándékot.
Azután elkezdte a menyasszony
a padlót söprűvel söpörni.
A rokonság pénzt dobált a padlóra.
Aztán a rokonság újra asztalhoz ült.
Elkezdték a rokonságot kínálni.

KÖIK ON MINU

Ühs meez tahtõ pal'lo maat saavva.
Tälle jutõlti:
„Kui pal'lo võid joohsa päivässi?”
„Päivüü nõizuss laskuussa”
– vassaz tämä.
Ja tämä joohsi, päivää ain joohsi.
No vot päivüt jo laskõuz.
Lankõz maalõ se meez,
ja veel tšäe venutti:
„Ja kase veel on minu!”
Kõik õntši.

MEEZ JA NAIN

Ühskõrt meez tuõb tšüntämäss kotoo.
A naizõll eb õõ lavvalõ
pantu valmõõssi söõmissä.
Meez juttõõb:
„Mitä siä vaa teed?
Miä jo imossi tüüt tein,
a siäll on kõik tetšemättä!”
Nain juttõõb:
„Ah! Mill on pal'lo veel tetšemättä!
Oomõnna oomnikoss
nõizõmmõ parvõz üleez.
Miä lähen tšüntämä,
a siä jääd tetšemä oomnikko-tüit.
Esimeizessi ahjo lämpiä,
siiz lahsi söötä, leipä tee, või tee,
sika söötä ja söõmin tee.
Miä tulõn kotoo: a kõik õlõiz tehtü!”
Tõizõll päivää oomnikoss
meez nõisi ahjoa lämpiämä,

MIND AZ ENYÉM

Egy ember sok földet akart kapni.
Azt mondták neki:
„Mennyit tudsz egy nap alatt futni?”
„Napkeltétől napnyugtáig”
– válaszolta ő.
És futott, még hozzá egy napig futott.
A nap pedig íme már lement.
Az ember a földre esett,
és még kinyújtotta a kezét:
„És ez is még az enyém!”
Alaposan megtapogatta.

FÉRJ ÉS FELESÉG

Egyszer egy férj hazatért szántásból.
Hanem a felesége az asztalra
nem készített ennivalót.
Azt mondta a férj:
„Miért teszed?
Én már bőven elvégeztem a munkát,
és te is mindent elvégeztél!”
A feleség azt mondta:
„Ó! Nekem még sok az elvégzetlen!
Holnap reggeltől együtt kelünk fel.
Én elmegyek szántani,
te meg maradsz
a reggeli munkát végezni.
Legelőször fűtsd be a kályhát,
aztán etess gyereket, készíts kenyeret,
vaját, etess disznót, s készíts ételt.
Mire jövök: minden kész lehetne ám!”
Másnap reggel
a férj elkezdett kályhát fűteni,

nõisi leipää leipoma.
Lahsi nõisi itkõma.
Mehel tsäed õlti taitšinaz.
Tämä meni lassa lõökuttama,
lahzõ patškaz taitšinaka.
Joohsi, pani sigalõ süvvä,
a lauta uhzõ unõhtii avõ.
Joohsi rihee,
pani koortõõ suurõõ putelii,
pani seltšäse,
ja nõisi taitšinaa leipoma.
Jo teeb kahs tüüt kõrtaz:
leipää leivob,
ja või leeb selläz valmiz.
Sell aikaa sika johsi rihee,
üppi mehele seltšäse,
ja rikkõ koortõõka puteli.
Koorõ meni kõik maalõ.
Lahsi idgõb, ahjo on jo lämpiz,
leipä jäi leipomatta,
rokka jäi tšihuttamatta.
Nain jo tuõb kotoo söõmä.
A mehel on kõik tetšemättä:
sika on rihez,
maa on kõik koortõõz,
lahsi on taitšinaz,
a tämä ize on higõz ja roojaz.
Nain tšüzüb mehelt:
„Kui näuttiüb õlla perenaizõna?“
Meez juttõõb naizõlõ:
„Nüt miä uzgon,
etti perenaizõll on pal’o tüüt!
Vajõltammõ takaz tüüd,
õõ siä ize perenaizõna,
a miä: tšüntäjänä.“

elkezdett kenyeret sütni.
A gyerek elkezdett sütni.
A férfinék a kezei tésztaak voltak.
Ment a gyereket ringatni,
összekente a gyereket tésztaával.
Szaladt, hogy enni adjon a disznónak,
de nyitva felejtette az ajtót.
Szaladt a szobába,
a tej fölét a nagy sajtárba tette,
a hátára vette,
tésztát sütni meg elkezdett.
Már két dolgot tett egyszerre:
kenyeret süttõtt,
és a hátán vaját készített.
Ekkor a disznó beszaladt a szobába,
nekiugrott a férfi hátának,
és a tej fölét a sajtárból kiborította.
A tej föle mind a padlóra került.
A gyerek sírt, a kályha már kialudt,
a kenyér sületlen,
a káposztaleves fõtlen.
A feleség már jött haza ebédelni.
A férj pedig teljesen készületlen:
a disznó a szobában,
a föld csupa tej föle,
a gyerek tészta,
õ maga pedig izzadt és koszos.
A feleség azt mondta a férjnek:
„Hogy tetszett háziasszonynak lenni?“
A férj azt mondta a feleségnek:
„Belátom,
hogy a háziasszonynak sok a dolga!
Cseréljük vissza a munkát,
légy te magad a háziasszony,
én pedig: a szántóvetõ.“

KAHS DOVARIŠŠAA

Kahs dovariššaa
puuttuzivad parvõõ.
Ühs tõizõlt tsüzüb:
„Siä saad nii pal’l’o rahhaa,
kuhõõ siä kõik paad?”
Dovarišša juttõõb:
„On mill kuhõõ rahhaa panna.
Ühee õzaa
miä võlkoja mahzan.
Tõizõõ õzaa vettee viskaan.
Kõlmattõmaa õzaa
võlgassi annan.”
A dovarišša juttõõb:
„Missi siä õõd nii vohma?
Parõp kopittaa raha!”
A siz se juttõõb vassaa:
„Miä võlkaa mahzan –
taattaa ja maamaa süütän.
Tüttõjã süütän –
vettee viskaan.
Nävãd kazvavad
ja mennãä mehelee.
Miã mittãä näissã en saa.
Võlgassi annan –
poikii süütän.
Vanõpaa poolõõ nävãd
minnuã nõissãã süüttãmãã.

KUUSI JA AAPA

Mettsãz kazvi kahs puutõ –
iloza kuusi i aapõ.
Kuusi juttõõb aavõllõ:

KÉT JÓBARÁT

Két jóbarát
találkozott útközben.
Kérdi az egyik a másiktól:
„Te olyan sok pénzt kapsz kézhez,
mire költöd mindet?”
A barátja azt mondta:
„Van hova költenem a pénzt.
Egyik részével
a tartozásomat fizetem meg.
Másik részét a vízbe dobom.
A harmadik részt
kölcsönbe adom.”
Az előző így szólt:
„Miért vagy ilyen ostoba?
Jobb a pénzt gyűjteni!”
Akkor ő azt válaszolta:
„Megfizetem a tartozást:
apámat és anyámat etetem.
A lányaimnak adok enni:
a vízbe dobálok.
Ők felnőnek
és férjhez mennek.
Tőlük nem kapok semmit.
Kölcsönadok:
a fiaimat táplálom.
Öregségemre ők fognak
engem etetni.

A FENYŐ ÉS A NYÁRFA

Az erdõn két fa nõvekedett:
egy szépséges fenyõ és egy nyárfa.
A fenyõ így szólt a nyárfához:

„Siä duumad, što siä iloza.
Miä toož en õõ ilka.
Suvõd i talvõd ain ühtälaajin õõn.”
Aapõ juttõb:
„Miä hot õõn iloza suvõll.
Minu lehod õlla ilozad, õpõizõd.”
„Toob sütsüzü,
kõik lehod lähetä silt vällä” –
tälle juttõb kuusi.
A Jumal kuuli,
kui nämä rijjõlla.
Jumal juttõb:
„Miä nüd teen nii.
Kuuzõllõ jätän
õmad lehod pisselikod.
A aavõllõ
annan rohoizõd lehod.
Siz eväd nõizõ riitõõma.
Aava lehod nõissa värizemä,
leeb tuultõ i eb lee tuultõ.
Ain nõissa liglittemä.
Nüt nämä eläväd yvii.”
Jumal lehod vajõlti.
Anti tõizõd lehod.

SAPOŽNIKKÕ JA KUNIKÕZ

Eli riikiz kunikõz.
Ja litši kunika kotta
eli sapožnikkõ.
Tetši tüüte ja lauli.
Kunikõz oomnikossõ varra
nõizõb ülez, kuuntõõb,
sapožnikkõ laulob,
ja tämä naizõl pajatõb:

„Azt hiszed, hogy szép vagy.
Én sem vagyok csúf.
Télen és nyáron mindig egyforma.”
Azt mondja a nyárfa:
„Én viszont szép vagyok nyáron.
Szépek a leveleim, ezüstösek.”
„Megjön az ős,
és az összes leveded lehull” –
mondja neki a fenyő.
Isten pedig hallja,
hogyan cívódnak.
Így szól:
„Most hát a következőt teszem.
A fenyő leveleit
hegyesre növesztem.
A nyárfának meg
zöld leveleket adok.
Akkor nem fognak cívódni.
A nyárfa levelei rezegni fognak,
akár fúj a szél, akár nem fúj.
Mindig rezegni fognak.
Ettől kezdve majd jóban lesznek.”
Isten átváltoztatta a leveleket.
Új leveleket adott.

A CSIZMADIA ÉS A KIRÁLY

Élt egy országban egy király.
A király háza mellett
élt egy csizmadia.
Végezte a munkáját és énekelt.
A király reggel korán
felkel, hallja,
hogy énekel a csizmadia,
és azt mondja a feleségének:

„Mikä kas on ihmeellin inemin!
Ain laulob. Izze on köühe,
tüüte teeb üüd i päived.
Ja entä veel laulõtõb!”
Ühs oomnikko kunikõz nõizõb ülez.
Sapožnikkõ ain laulob.
Siz tämä kutsub õmma tüüläisse
ja annab tälle terve koti rahha.
Ja juttõb tüüläizele:
„Vee kase raha sapožnikkõl
i juttõ tälle:
Naa kaned rahad võta enele,
ja elä ennä laulo, eläko tee tüüte,
ja vee kase märänüd koto
kaugõpõlõ minu dvortsõssõ.”
Sapožnikkõ rahad võtti, kõrjaz.
Tuli üü.
Sapožnikka eb nukuta.
Rahha on pal’l’o.
Paikassõ paikka rahoja kõrjab.
Ain peltšäb:
„Rahad vargõsõta
ja minu tapõta.”
Ja oomnikon nõis ülez.
Pani koti rahaka
ja vei kunikal takaz.
Juttõb kunikal:
„Õõ nii üvä, võta rahad poiz,
ato sinu rahad millõ
eväd anna pokkoita,
enku miä saa magatõ.”
Kunikõz rahad võtti poiz.
Sapožnikkõ jäi elämä,
tüüte tetsemä, ja ette lauloma.
I tänävä laulob.

„Micsoda egy fura ember!
Mindig énekel. Jómaga szegény,
éjjel-nappal teszi a dolgát.
És hozzá még énekel!”
Egy reggel a király felkelt.
A csizmadia egyre csak énekel.
Ekkor a király hívta a kancellárt,
és egy egész zsák pénzt adott neki.
És azt mondta az emberének:
„Vidd el ezt a pénzt
a csizmadiának, és mond meg neki:
Vedd magadnak ezt a pénzt,
többé ne énekelj és ne dolgozz,
és vidd a hitvány házadat
távol az én palotámtól!”
A csizmadia vette a pénzt, s eldugta.
Jött az éj.
A csizmadia nem alhat.
Rengeteg a pénz.
Egyik helyről a másikra dugdossa.
Egyre csak aggódik:
„A pénzt ellopják,
engem pedig leütnek.”
Reggel felkelt,
hátára vette a pénzes zsákot,
és visszavitte a királynak.
Azt mondta neki:
„Légy oly jó, vidd vissza a pénzt,
mert a pénzéd
nem hagy nekem nyugtot,
sehogyan sem tudok aludni.”
A király visszavette a pénzt.
A csizmadia élt tovább,
dolgozott és énekel.
Ma is énekel.

TŠIRJAVA KANA

Eletti akka ja ukko.
Õli neil tširjava kana.
Tetši tämä kultõizõ muna.
Mut tuli iiri pittšääntä,
veeretti muna maalõ.
Ukko ja akka nõisti itkõma.
Leipälappia – laulama,
rattaad – tärizemä,
opõn nõisi irnuma,
lehmä nõisi müükkimä,
lammaz nõisi mäkkimä.
Kana juttõõb näile:
„Elka itkõga!
Miä teen veel tõizõ tširjava muna:
sinissa ja rohoissa,
kõltaissa ja kaunissa.”
Ukoll ja akall tuli üvä meeli,
saavva nämä tširjava muna.

UKKO JA REPO

Õlti ukko ja akka.
Meni ukko mere ääree kala püütämä.
Kalaa õli pal’lo.
Pani tämä sene koorma pääle,
ja issuuz.
Ajab kotoo.
Vaatab: repo ležib tee pääl.
Tämä sõizatti opõzõ,
laskõuz koorma päält.
Võtti revo ännäss tšiinni,
viskaz koorma pääle.
Repo kaugaa eb ležinnüd,

A TARKA TYÜK

Élt egy anyóka és egy apóka.
Volt nekik egy tarka tyúkjuk.
Aranyszínű tojást tojt.
Jött egy hosszúfarkú egér,
földre lökte a tojást.
Apóka és anyóka elkezdett sírni.
A kenyérsütő lapát nyekeregni,
a kiskocsi zakatolni,
a ló elkezdett nyeríteni,
a tehén elkezdett bögni,
a bárány elkezdett bégetni.
A tyúk azt mondta nekik:
„Ne sírjatok!
Tojok még másik sokszínű tojást:
kékét és zöldet,
sárgát és pirosat.”
Apókának és anyókának jó kedve lett,
sokszínű tojást kapnak.

APÓKA ÉS A RÓKA

Volt egy apóka és egy róka.
Apóka ment a tengerhez halat fogni.
Sok volt a hal.
Rakott fel a szekérre,
és felült.
Hajt hazafelé.
Nézi: egy róka hever az úton.
Megállította a lovat,
és leszállt a kocsiról.
Fogta a rókát a farkánál fogva,
feldobta a szekérre.
A róka nem sokáig feküdt,

alkõ viskua kalaa,
viskõ kõikõ.
Tuõb ukko kotoo,
ja juttõõb akalõ:
„Miä sain sinua vart üvä kagluhsõ.”
Meeb akka õvvõlõ,
ukko meeb takana.
Akka vaatab ja juttõõb:
„No, näütä millõ, kuz on kagluz?”

LINTUJE JA ZVIERIJE SÕTA

Vanaa aikaa linnud ja zvierid
eletti eestää üvii. Sovitti.
No tuli zvieriile
pähee paha mõtõ,
etti nämä ajõttaiz lintuit
dai maass väl'lää.
Vot nämä i nõisti riitõõma
ja sõitõõma, tehti sõa.
No suurõd linnud
ned zvierid võitetti.
A nahka-iiri õli
aivoo kavala,
kahtõõ poolõõ tahtõ üvänä õlla.
Kunni zvierid võitetti lintuit,
tämä õli zvierije poolõõz,
a ku nõisti linnud võittama,
siiz tämä lentii lintuje poolõõ.
Linnud õlla suuttuuttu,
ja tämä väl'lää ajannud.
Ja paraika nahka-iiri võib
tol'ko perää päivüülaskua lennellä,
kõõz kuu paisab.
A päiväll eb või lennellä.

kezdte a halat ledobni,
mind ledobta.
Hazaér apóka,
és mondja anyókanak:
„Szereztem neked egy jó gallért”
Megy kifelé anyóka,
apóka megy utána.
Nézi anyóka, és azt mondja:
„No, mutasd nekem, hol a gallér?”

MADARAK ÉS ÁLLATOK HÁBORÚJA

Hajdanán a madarak és az állatok
még jól megvoltak egyetértésben.
De az állatoknak
az a rossz ötlete támadt,
hogy kiűzik a madarakat
a földön is túlra.
És íme elkezdtek veszekedni
és harcolni, háborút vívni.
De a nagy madarak
győztek az állatokon.
A denevér viszont
nagyon ravasz volt,
mindkét irányba jó akart lenni.
Ha az állatok győztek a madarakon,
az állatok oldalán volt,
ha pedig a madarak kezdtek győzni,
akkor a madarak oldalára repült.
A madarak megharagudtak,
és elzavarták.
És attól kezdve a denevér
csak naplemente után repülhet,
amikor a hold világít.
Nappal pedig nem repülhet.

On tšeelettü
linnud lüvvä;
a tämä irmuab neit.
Ku päivüd issuub, siiz lентеeb.
A ku lahzöd tätä nähä,
siiz rääguta:
„Nahka-iiri – üükakku,
petoz-iiri – plätakakku.”

IKOLOKKA

Ikolookka vettä joob.
Joob järвess ja meress,
kuz on kokad.
Mejje ukko nii pajatti,
etti ühs tüttärikko lähz kaivolö.
Ikolookka jöi kaivoss vettä,
ja jöi ühez tüttäriko,
pangöd ja köröta.
Vot siiz i Kuuz ontši tüttärikko
panköjeka ja körötaka.

TUEN MIÄ SUURÖ TEET MÖÖ...

tuen miä suurö teet möö
tšivikaa nora vassaa
eväd tšenne naizöd tää
kui minu pojo nimi

TŠIVITŠELLÄ LÖÖTI...

tšivitšellä lööti
savvileipä sööti
mejje poika veti
ühs noorikko tuli

Megtiltották,
hogy a madarakra támadjon;
ő pedig fél tőlük.
Mikor a nap lenyugszik, akkor repül.
Ha a gyerekek meglátják,
azt kiáltják:
„Bőregér – éji kuvik,
denevér – gyáva kuvik.”

A SZIVÁRVÁNY

A szivárvány vizet iszik.
Iszik a tóból és a tengerből,
ahol a szélük van.
Nekünk az apóka úgy mesélte,
hogy egy kislány a kúthoz indult.
A szivárvány a kútból itta a vizet,
és felitta a kislányt,
a vödöröt és a vállrudat.
És íme akkor a Hold kihalászta
a kislányt a vödörrel és a vállrúddal.

HOSSZÚ ÚTON ÉRKEZEM...

hosszú úton érkezem
köves lapálllyal szemben
ki asszonyi sem tudják
az én fiam hogy hívják

KÖCSENGŐVEL CSENGETTEK...

köcsengővel csengettek
agyagkenyeret ettek
a fiunkat elvette
érkezett egy menyecske

ALL ON JÄRVI...

all on järvi
päll on nurmi
nurme päll on petäzikko
tütterikko – tanttsikko
üli ad'd'a üppelikko
üvä pojo pettelikko

E LKO MINU KALLIZ KAUKANNA ELKO...

elko minu kalliz
kaukanna elko
a ku mille tuõb itšävä
siiz miä elästütän tšellä

AI SIÄ TARA MINU TARA...

ai siä tara minu tara
mihee siä nii
tšiireessi elkkoa viskaad
ai siä minu kalliz
kui kaugaz mene
kõikkiika
siä prostim
a minuka
aina suuttuud
elä suuttu elä rääge
parõp anna suut
lentii anõ üli järve
tilkutti siivessä tšünää
mille eb õõ žäälil siiveä
a on žäälil tšünää
mille eb õõ žäälil izä i emä
a on žäälil ilozaa pojo

LENT A TÓ...

lent a tó
fent a rét
rét fölött a fenyveserdő
a leányka egy táncosnő
kerítésen átugró ő
a jó legényt ámitó ő

AZ ÉN KEDVESEM NE ÉLJEN TÁVOL...

az én kedvesem
ne éljen távol
hogyha feltámad a vágyam
majd a csengettyút megrázom

Ó TE KERT ÉN KERTEM...

ó te kert én kertem
mért dobod le
oly gyorsan virágod
ó én kedvesem
utad messze járod
mindenkinek
megbocsátsz
velem folyton
szájaskodsz
ne szájalj ne kiabálj
inkább add ide a száz
vadlúd repült a tó felett
szárnyából egy tollat ejtett
nem sajnálom szárnyát
de sajnálom tollát
nem sajnálom apát s anyát
de sajnállok egy szép legényt